

СЕКЦІЯ ІV ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ПОДАТКОВА СИСТЕМА

УДК: 336.221.4(477)

Л. В. Костюк¹, С. В. Лойко²

^{1,2}Малинський фаховий коледж, с. Гамарня, Житомирська область, Україна

ПОДАТКОВА СИСТЕМА В УКРАЇНІ: СТАН ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

В умовах ринкової економіки податки відтворюють перерозподільчі механізми реалізації фінансових відносин. Податкова система як сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів повинна гармонійно поєднувати у собі як фіскальні, так і регулюючі властивості оподаткування. Стан податкової системи в Україні, як і в багатьох інших країнах, є предметом постійних дискусій і змін. Українська податкова система іноді критикується за надлишкову складність та численні винятки, що ускладнює податкове планування та адміністрування.

У статті розглянуто та досліджено діяльність Державної податкової служби України (ДПС), яка є центральним органом виконавчої влади та здійснює реалізацію державної податкової політики і спрямована на забезпечення виконання завдань із надходження платежів до бюджетів, удосконалення системи оподаткування тощо; проаналізовані угоди та меморандуми із закордонними країнами щодо удосконалення податкової системи в Україні, тому формально можна констатувати про поступове наближення податкової системи України до світових фіскальних стандартів.

Досліджено та проаналізовано стан податкової системи України за період із 2017 до 2022 р., визначено недоліки та проблеми механізму наповнення державного бюджету податками, напрямки вдосконалення податкової системи в Україні. Досліджено надходження до зведеного та державного бюджетів, звернена увага на значне зменшення митних платежів у 2022 році у зв'язку з пільгами на податок на додану вартість для енергоносіїв, енергетичного обладнання та товарів військового призначення. Проведений аналіз надходження непрямих податків до бюджету та здійснено обґрунтування зростання акцизного податку. Висвітлено надходження прямих податків у розрізі податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств. З метою забезпечення фінансування заходів із підвищення обороноздатності держави, в Україні введено військовий збір, надходження якого досліджено в статті.

Ключові слова: податки; збори; податкова система України; бюджет; податкова реформа; податкове законодавство; Державна податкова служба; євроінтеграція.

Вступ. Податкова система України – сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що справляються в установленому законодавством

¹Костюк Лариса Володимирівна, викладач вищої категорії, старший викладач; E-mail: lorka_11@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0006-4513-1540>;

²Лойко Світлана Володимирівна, канд. е. н., викладач вищої категорії. E-mail. verbylosveta@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0001-6300-7179>.

порядку до бюджетів різних рівнів. Податкова система України почала своє формування ще з часів отримання незалежності, але й до сьогодні цей процес залишається незавершеним. Проблема побудови досконалої податкової системи – одна з найактуальніших в Україні. Її вирішення має здійснюватися шляхом вивчення й аналізу як існуючої в Україні законодавчої бази, так і світового досвіду в сфері оподаткування.

Податкова система відіграє важливу роль у формуванні доходів бюджету держави. Протягом тривалого періоду спостерігаються зміни в податковому законодавстві, спрямовані на її вдосконалення. Загалом податкова система України вже сформувалась, однак, зважаючи на низку недоліків, її слід розглядати, як таку, що потребує реформування.

Основне завдання статті полягає у визначенні стану сучасної української податкової системи та напрямів її трансформування.

Мета статті – висвітлення перспективних напрямів реформування системи оподаткування для підвищення її ефективності та оптимізації співвідношення між різними податковими надходженнями до бюджету, а також найповнішої реалізації регулюючих властивостей фіскальних інструментів.

Матеріал і методи дослідження. Під час дослідження були опрацьовані наукові роботи українських вчених, статистичні дані, показники Міністерства фінансів України, податкова нормативно-правова база. Аналіз надходжень податків проводили відповідно до звітів Державної податкової служби.

Використані такі загальнонаукові методи: метод пізнання, метод системного аналізу, метод аналізу та синтезу а також метод порівняння. Під час аналізу використано комп'ютерні програми MS Access та MS Excel.

Аналіз літературних джерел. Проблема реформування системи оподаткування України вивчають відомі українські економісти, а саме: Азаро М. Я., Білик М. Д., Василик О. Д., Воїнов Т. С., Дікань Л. В., Золотко І. А., Кучерявенко Н. П., Кучерявенко М. П. та ін., але, незважаючи на це, є ще цілий ряд питань, які остаточно нерозкриті.

Результати дослідження. На сьогодні в Україні діє податкова система, яка за своїм складом та структурою подібна до податкової системи розвинутих європейських країн. Закони з питань оподаткування розроблено з урахуванням норм європейського податкового законодавства, а також аспектів податкової політики ГАТТ/СОТ та інших міжнародних економічних організацій.

Верховна Рада України у червні 2023 року ратифікувала Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу для співробітництва в галузі оподаткування «Fiscalis», головною метою якої – співробітництво між податковими адміністраціями її країн-учасниць у питаннях боротьби з податковим шахрайством, ухиленням від сплати податків та агресивним податковим плануванням [9].

Підписаний Меморандум з Адміністрацією доходів Міністерства казначейства та фінансів Турецької Республіки, завдяки якому відбуватиметься співпраця сторін у питаннях реєстрації та обліку платників податків, їх адміністрування, боротьби з ухиленням від сплати податків, використання електронної податкової звітності, обслуговування платників податків, а також навчання та розвиток персоналу, обмін інформацією, зокрема інструкціями, методичними матеріалами, інформаційними бюлетенями, законами у сфері оподаткування [1].

Проте існує ряд проблем, пов'язаних з ефективним функціонуванням податкової системи України, які зумовлені прогалинами в законодавстві та неефективними нововведеннями.

На відміну від країн Європейського Співтовариства, податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави. Існуюча система формування доходів держави має переважно фіскальний характер, тобто спрямована, насамперед, на поповнення державного бюджету [11]. Тому постає необхідність привести податкову систему України в узгодження з нормами Європейського законодавства.

Варто зазначити, що за останній період проведена значна робота щодо забезпечення пріоритетних напрямків із реформування податкової системи, зокрема зменшено кількість податків, спрощено процедури їх адміністрування, запроваджено систему електронного адміністрування ПДВ, що спрощує взаємодію з платниками та зменшує корупційні ризики, оптимізовано податкову звітність, що надало змогу платникам зменшити кількість часу на її підготовку.

Діяльність ДПС спрямовано на безумовне забезпечення виконання завдань із надходження платежів до бюджетів, удосконалення системи оподаткування, виявлення та руйнування схем мінімізації податкових зобов'язань, запобігання та виявлення кримінальних та інших правопорушень у сфері оподаткування, митній та бюджетній сферах, впровадження електронних сервісів для платників, підвищення рівня митної безпеки тощо.

Для підвищення ефективності роботи ДПС було вжито комплекс заходів щодо удосконалення структури апарату та територіальних органів ДПС, упорядкування та систематизації покладених функцій, а також усунення їх дублювання між окремими структурними підрозділами як на центральному, так і на регіональному рівнях [6].

Вжито ряд заходів щодо забезпечення виконання доведених Міністерством фінансів України індикативних показників доходів, розширення бази оподаткування, здійснення контролю за правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати податків (зборів) та інших платежів до бюджету.

ДПС проводилася робота щодо ініціювання законодавчих змін, спрямованих на побудову справедливої, прозорої та передбачуваної податкової системи, вдосконалення чинного податкового та митного законодавства

України, наближення його до законодавства Європейського Союзу, зокрема у співпраці з представниками компетентних органів іноземних держав.

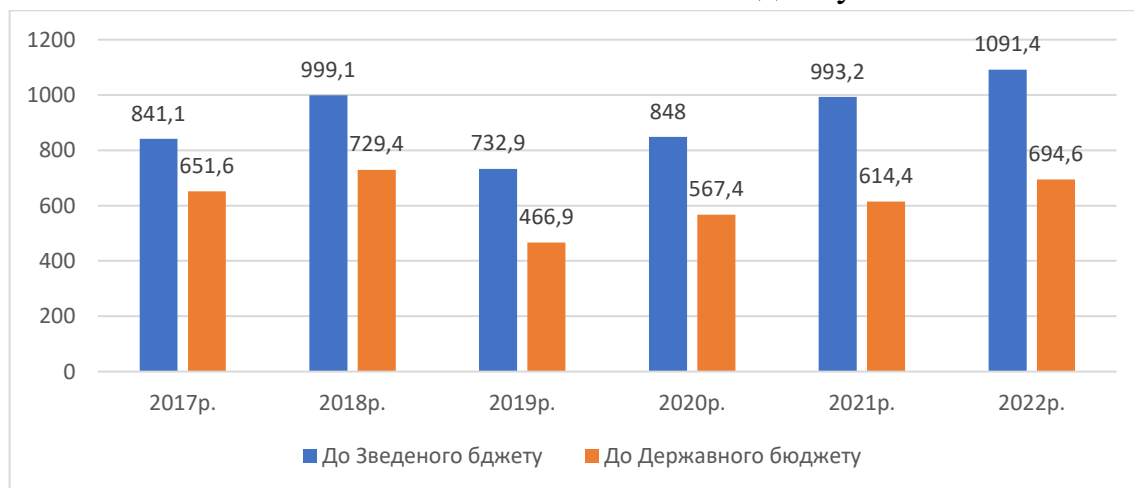
З метою підвищення показників України у рейтингу Світового банку «Doing Business» ДПС здійснено ряд заходів направлених на створення комфортних умов для платників податків, зокрема модернізацію електронних сервісів, удосконалення митних процедур, оптимізацію звітності, послаблення адміністративного тиску на сумлінних платників податків, а також зменшення корупційних ризиків [8].

2017 року ДПС створено інформаційно-телекомунікаційну систему «Електронний кабінет» на базі електронного сервісу «Електронний кабінет платника», в якому майже на 100% реалізовано сервіси для юридичних осіб – платників ПДВ та платників спрощеної системи оподаткування та забезпечено реалізацію повного спектру сервісів для фізичних осіб-підприємців та громадян.

Крім того, запроваджено введення Єдиної бази індивідуальних податкових консультацій, що надаються ДПС в письмовій формі, та забезпечено доступ до нього на офіційному вебпорталі ДПС через електронний сервіс «Електронний кабінет платника», доступ до якого вільний та безоплатний [2].

Реалізація визначених Планом роботи заходів сприяла поліпшенню ефективності роботи органів ДПС та стала головним чинником у забезпеченні виконання завдань та досягнення позитивних темпів приросту надходжень платежів порівняно з попередніми роками.

Одним із першочергових завдань для ДПС на сьогодні є безумовне забезпечення виконання показників наповнення бюджету.

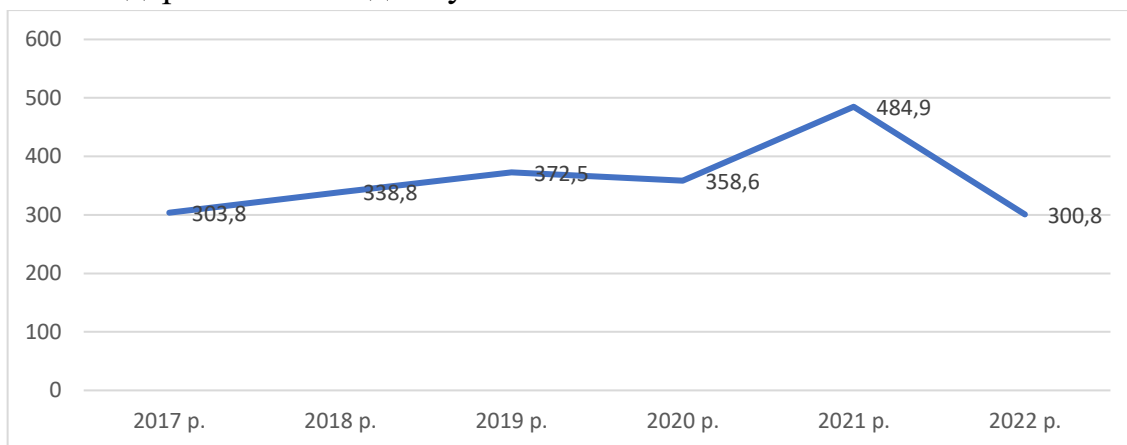

Рис. 1 Динаміка податкових надходжень до бюджету в Україні, млрд грн

ДПС забезпечує найбільшу частку доходів Зведеного бюджету України, 2022 року надходження (сальдо) до зведеного бюджету по платежах, що контролюються ДПС, становлять 1 091,4 млрд грн. Це на 98,2 млрд грн, або на 9,9 % більше ніж у 2021 році. Державна податкова служба у 2022 році

перерахувала до державного бюджету 698,7 млрд грн, що на 46,6 млрд грн більше порівняно з показниками 2021 року (рис. 1).

Вирішальну роль в економічних відносинах між державами відіграє зовнішня торгівля, оскільки є життєво необхідною для економіки будь-якої держави. Провідну роль в зовнішньоекономічних операціях відіграє митне оподаткування, основу якого займають митні платежі та є одним з джерел наповнення державного бюджету.

Рис. 2 Митні платежі до Державного бюджету за 2017-2022 рр., млрд грн

Невиконання плану митних платежів у 2022 р. пов'язане з повномасштабним вторгненням та його наслідками. Також на спад вплинуло слабке митне адміністрування й запровадження пільг з ПДВ для енергоносіїв, енергетичного обладнання та товарів військового призначення.

Необхідно зазначити, що податкова система України орієнтована на надходження непрямих податків, насамперед податку на додану вартість та акцизного податку. Варто зазначити, що ПДВ є основним джерелом наповнення бюджету держави. Провівши аналіз ПДВ встановлено, що за досліджуваний період розмір надходжень зріс на 71,9 % (132 млрд грн).

Рис. 3 Надходження ПДВ та акцизного податку до бюджету

З 1 березня 2016 року запроваджено систему електронного адміністрування

реалізації пального (СЕРАП) та введено акцизну накладну як обов'язковий електронний документ, який складається під час здійснення всіх операцій з реалізації пального на внутрішньому ринку.

Основним результатом функціонування СЕРАП є збільшення надходжень до Державного бюджету акцизного податку з виробленого на митній території України та ввезеного пального.

Впровадження СЕРАП сприяло зменшенню тіньового обігу нафтопродуктів, зокрема бензинів моторних.

Найбільше збільшення акцизного податку в розрізі видів підакцизних товарів у 2017 році, порівняно з 2016 роком, відбулося по тютюнових виробках (7,5 млрд грн) за рахунок збільшення з 01.01.2017 року на 40 відсотків ставок акцизного податку. Але, за підсумками 2017 року обсяги реалізації тютюнових виробів скоротилися на 10,6 відсотків [2].

Найбільше збільшення акцизного податку в розрізі видів підакцизних товарів у 2018 році, порівняно з 2017 роком відбулося також по тютюнових виробках (3,6 млрд грн) за рахунок збільшення з 01.01.2018 року на 29,7 відсотків ставок акцизного податку. За підсумками 2018 року обсяги реалізації тютюнових виробів скоротилися на 15 відсотків [3].

До загального фонду державного бюджету з вироблених в Україні товарів у 2021 році надійшло 68,7 млрд грн акцизного податку, що на 0,5 %, або на 0,3 млрд грн більше фактичних надходжень 2020 року.

Найбільше збільшення надходжень акцизного податку в розрізі видів підакцизних товарів у 2021 році, порівняно з 2020 роком, забезпечено за рахунок електричної енергії (37,9 %, або 1,1 млрд грн) та лікєро-горілчаної продукції (9,0 %, або 0,57 млрд грн).

Прибуткове оподаткування є важливим елементом системи прямих податків, яке дозволяє регулювати доходи суб'єктів господарювання та формувати надходження до бюджету. Податок на доходи фізичних осіб є головним джерелом наповнення доходів місцевого бюджету та у структурі надходжень займає найбільшу питому вагу.

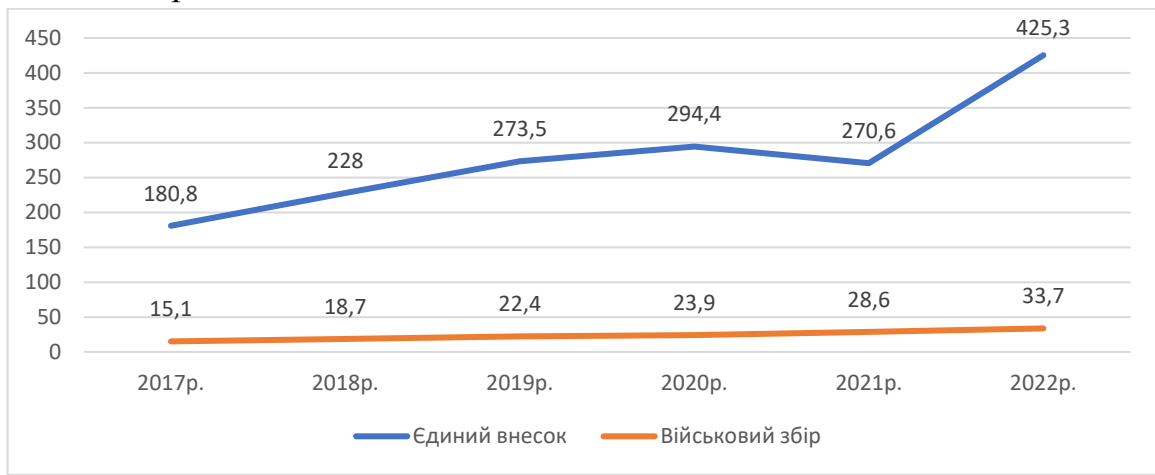

Рис. 4 Надходження ПДФО та податку на прибуток підприємств до зведеного бюджету за 2017-2022 рр., млрд грн [9]

Відповідно до представлених показників за досліджуваний період, надходження податку на доходи фізичних осіб зросли у 2,3 рази (235 млрд грн) із-за підвищення розміру мінімальної заробітної плати більше ніж у двічі.

Податок на прибуток за 2022 рік порівняно із 2021 роком скоротився на 38,2 млрд грн. Серед основних причин - сповільнення економічної активності суб'єктів господарської діяльності.

Військовий збір – це податок, який був введений 2014 року для фінансування Збройних сил. Цим податком обкладаються доходи фізичних осіб на території України. Ставка військового збору становить 1,5% від нарахованої заробітної плати.

Рис. 5 Надходження військового збору та єдиного внеску до бюджету за 2017-2022 рр., млрд грн

Відповідно до зазначених показників (рис. 5) ми бачимо, що за незмінної ставки у 1,5 % надходження військового збору зросли у 2,2 рази: із 15,1 млрд грн у 2017 році до 33,7 млрд грн у 2022 році.

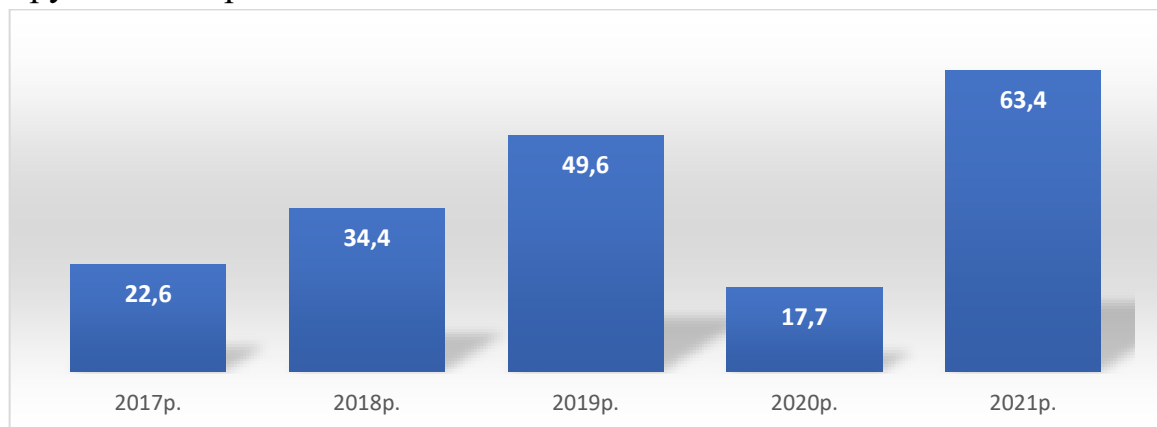
Борг із військового збору до державного бюджету на 1 січня 2023 року, порівняно з 2020 роком, збільшився на 94,7 млн грн (із 278 до 372 млн гривень). Причиною стала несплата платниками військового збору, нарахованого на самостійно задекларовані доходи, згідно з поданими податковими деклараціями. Внаслідок списання боргу до держбюджету не надійшло 37,5 млн грн.

Аудит Рахункової палати засвідчив, що 2022 року військовий збір сплатили понад 760 тис. юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, а також майже 311 тис. фізичних осіб - підприємців за результатами річного декларування. У порівнянні з 2019 роком кількість перших знизилась на 18 %, других – на 32 %. Серед причин: призупинення діяльності суб'єктів господарювання через військову агресію Росії проти України та тимчасову окупацію окремих територій, а також скорочення кількості громадян, які зобов'язані подавати декларації про майновий стан та доходи.

Надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування 2022 року становили 425,3 млрд грн, що на 76,2 млрд грн, або на 21,8 % більше ніж 2021 року.

Провівши аналіз статистичної звітності, можна дійти висновку, що надходження до бюджету всіх видів податків, зборів і платежів щорічно збільшується і все це пов'язано з рядом позитивних дій ДПС, одним з яких є підвищення якості аудиту, які здійснюють органи ДПС.

Одночасно роботу ДПС зосереджено на підвищенні якості матеріалів перевірок, проведенні комплексних заходів (направлення оглядових листів, проведення нарад у режимі відеоконференцзв'язку, заслуховувань безпосередніх виконавців, навчань працівників, інформування платників з важливих питань) для унеможливлення бездоказових тверджень в актах перевірок та необґрунтованих рішень.

Рис. 6 За результатами перевірок донараховано до бюджету 2017-2021 рр. млрд грн

За результатами перевірок 2021 р донараховано до бюджету 63,4 млрд грн, що у 3,5 рази (45,7 млрд грн) більше порівняно з 2020 р.

З 18 березня 2020 року і до кінця року тривав законодавчо встановлений мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок, крім фактичних перевірок у частині обігу підакцизної групи товарів, документальних перевірок з питань декларування ПДВ, припинення (ліквідації) суб'єктів господарювання та на звернення платників податків.

Такі обмеження значно вплинули на баланс як кількості контрольно-перевірочних заходів, так і донарахованих та узгоджених сум грошових зобов'язань.

В Україні на 2017-2020 роки відповідно до загальноєвропейських принципів належного управління SIGMA/OECD була розроблена Стратегія реформування системи управління державними фінансами (СУДФ), однак не все із запланованого цією Стратегією вдалось реалізувати, виникли нові виклики, частина завдань втратили актуальність. Тому був підготовлений проєкт

оновленої Стратегії реформування СУДФ на 2020-2024 роки та проект Плану заходів з її реалізації.

Одним із завдань та поставленої мети цієї Стратегії була побудова сучасної податкової системи, що забезпечує рівність усіх платників податків перед законом та досягнення стратегічних цілей сталого економічного розвитку.

Оцінка досягнення результату за цим напрямком вимірюється за такими показниками:

- підвищення місця за показником «Оподаткування» у рейтингу Світового Банку «Ведення бізнесу» (Doing Business);
- підвищення рівня добровільного подання податкових декларацій;
- збільшення частки податкових декларацій, поданих за допомогою електронних сервісів ДФС;
- підвищення рівня задоволеності платників податків послугами ДФС за результатами періодичних опитувань;
- зниження податкового навантаження [7].

Основні напрями реформи оподаткування будуть визначені виходячи з реалій посткарантинного періоду, військової агресії Росії проти України та пріоритетів і цілей нового уряду, визначені в Угоді про Асоціацію. Разом з тим, вже існують зобов'язання щодо внесення змін до податкового законодавства, а в проекті Стратегії реформування СУДФ на 2020-2024 роки передбачено зміни в частині екологічного податку, податку на нерухоме майно (земельних ділянок), акцизного оподаткування.

Подальші кроки з підвищення якості та ефективності податкового адміністрування та обслуговування платників податків нерозривно пов'язані із завершенням реформування ДПС, розвитком електронних сервісів для клієнтів податкових органів, зменшення кількості часу, який витрачається платниками податків на підготовку та подання податкової звітності згідно вимог Doing business, та виконанням інших заходів, передбачених, зокрема, Планом заходів щодо реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову політику.

Беручи до уваги чутливість малого бізнесу щодо питань, пов'язаних із спрощеною системою оподаткування, кардинальні законодавчі зміни спрощеної системи оподаткування не ухвалювалися. Разом з тим, удосконалення спрощеної системи оподаткування відбувалося шляхом внесення змін до положень Податкового кодексу, що регулюють платників єдиного податку в частині використання РРО, а також доповнення деяких норм, що регулюють платників єдиного податку четвертої групи [7].

Отже, на нашу думку, основними напрямками вдосконалення податкової системи в Україні є:

- створення прозорої та спрощеної податкової системи, зменшення числа податків, внесення ясності у податкове законодавство, видалення надлишкових винятків та пільг;
- впровадження IT-рішень, автоматизація процесів, збільшення прозорості, взаємодії з платниками;
- посилення боротьби з тіньовою економікою, що дасть змогу розширити податкову базу та зменшити навантаження на чесних платників;
- підвищення рівня податкової культури та освіти серед населення та бізнесу.

Обговорення отриманих результатів. Під час проведення аналізу податкової системи було встановлено, що надходження до Зведеного бюджету більше у 1,5 раза ніж до Державного, таке значне розходження спостерігалось у 2021-2022 рр. Загалом доходи за досліджуваний період до Зведеного бюджету зросли на 29,8 %. Встановлено, що 2021 року надходження по митних платежах зросли порівняно з попереднім роком на 35,2 %. Також 2022 року надходження по зазначених платежах навпаки зменшились на 37,9 %, такі зміни відбулися у зв'язку з повномасштабним вторгненням та його наслідками, запровадження пільг з ПДВ для енергоносіїв, енергетичного обладнання та товарів військового призначення. Визначено, що надходження від ПДВ та акцизного податку за 2017-2021 рр. зросли на 71,9 % (132 млрд грн) та 66,1 % (42,2 млрд грн) відповідно. Встановлено, що податок на доходи фізичних осіб за досліджуваний період зріс у 2,3 рази (235 млрд грн) із-за підвищення розміру мінімальної заробітної плати більше ніж у 2 рази. Податок на прибуток зріс на 77,9 %, а порівняно з 2021 р. зменшився на 20,3 % у зв'язку зі сповільненням економічної активності суб'єктів господарської діяльності. Стосовно надходжень військового збору та єдиного внеску спостерігається зростання з 2017 р. до 2022 р., у 2,3 та у 2,2 рази відповідно. Причиною стало збільшення розміру мінімальної заробітної плати. Отже, підсумовуючи можна дійти висновку, що надходження до бюджету всіх видів податків, зборів і платежів щорічно збільшується і все це пов'язано з рядом позитивних дій ДПС, одним з яких є підвищення якості аудиту, які здійснюють органи ДПС. За результатами перевірок ДПС у 2021 р. донараховано до бюджету 63,4 млрд грн, що у 3,5 рази (45,7 млрд грн) більше порівняно з 2020 р.

Висновки: Реформа податкової системи – це складний процес, що вимагає врахування багатьох факторів. Однак правильно сплановані зміни можуть стимулювати економічне зростання та збільшити доходи бюджету.

Підбиваючи підсумки, необхідно констатувати, що є ряд проблем в сучасній податковій системі України, це і складність та неузгодженість податкового законодавства, нестабільність норм щодо оподаткування, надмірне податкове навантаження з боку контролюючих органів та постійні конфлікти між контролюючими органами та платниками податків, дублювання

повноважень контролюючих органів, відсутність реальних пілг для стимуляції ведення господарської діяльності, відсутність механізму залучення іноземних інвестицій тощо.

Бажання України приєднатися та стати повноправним членом Європейського Союзу зумовлює необхідність провести роботу щодо гармонізації вітчизняної податкової системи до норм Європейського Союзу.

Однак низка важливих завдань вже реалізована в податковій сфері, а саме:

- розпочатий процес реформування податкової служби, зокрема забезпечено функціонування нової ДПС, організаційна структура якої відтепер побудована за функціональними напрямками, оновлено керівництво центрального апарату та територіальних органів ДПС;

- запроваджено відшкодування ПДВ в автоматичному режимі за єдиним електронним реєстром, запущений механізм призупинення реєстрації податкових накладних з ознаками фіктивності;

- розширений перелік онлайн послуг для платників податків, доступних в Електронному кабінеті, створено єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій;

- розпочато імплементацію основних положень Мінімального стандарту плану дій BEPS та ратифіковано міжурядову українсько-американську Угоду щодо застосування положень FATCA.

References

1. Zvit pro vykonannya Stratehii reformuvannya systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy za period liutyi 2017 r.- hruden 2019 r.
2. Zvity reitynhu Doing business 2016-2020.
3. Zvit pro vykonannya Planu roboty Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy na 2016 rik.
4. Zvit Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2017 rik.
5. Zvit Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2018 rik.
6. Popova V. V. Udoskonalennia strukturno-orhanizatsiinoi modeli podatkovoi polityky v umovakh yevrointehratsii. *Ekonomika. Finansy. Pravo*. 2016. Vyp.11. p. 15-18.
7. Ministerstvo finansiv Ukrainy URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_verkhovna_rada_ukraini_
8. Biznes Tsenzor. Ukraina i Turechchyna domovylys pro spivpratsiu u podatkovii ta mytnii sferakh URL.: <https://biz.censor.net/n3313989>
9. Minfin URL: index.minfin.com.ua

L. V. Kostyuk¹, S. V. Loiko²

¹*Malyn Vocational College, v. Hamarnya, Zhytomyr Region, Ukraine*

TAX SYSTEM IN UKRAINE: STATUS AND DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT

In the conditions of a market economy, taxes reproduce redistributive mechanisms for the implementation of financial relations. The tax system as a set of taxes, fees, and other mandatory

payments should harmoniously combine both fiscal and regulatory properties of taxation. The state of the tax system in Ukraine, as in many other countries, is the subject of constant discussions and changes. The Ukrainian tax system is sometimes criticized for its excessive complexity and numerous exemptions, which complicate tax planning and administration.

The article examines and researches the activities of the State Tax Service of Ukraine (SST), which is the central body of the executive power and implements the state tax policy and is aimed at ensuring the fulfillment of tasks related to the receipt of payments to budgets, improvement of the taxation system, etc.; analyzed agreements and memoranda with foreign countries regarding the improvement of the tax system in Ukraine, therefore it is formally possible to state that the tax system of Ukraine is gradually approaching world fiscal standards.

The state of the tax system of Ukraine for the period from 2017 to 2022 has been studied and analyzed, the shortcomings and problems of the mechanism of filling the state budget with taxes, directions for improving the tax system in Ukraine have been identified. Income to the consolidated and state budgets was studied, attention was drawn to a significant reduction in customs payments in 2022 in connection with value-added tax benefits for energy carriers, energy equipment and military goods. The analysis of the receipt of indirect taxes to the budget was carried out and the justification of the increase in the excise tax was carried out. The receipt of direct taxes in the form of personal income tax and corporate income tax is highlighted. In order to ensure the financing of measures to increase the state's defense capability, a military levy was introduced in Ukraine, the income of which is investigated in the article.

Key words: *Taxes, fees, tax system of Ukraine, budget, tax reform, tax legislation, State Tax Service, European integration.*